

CRÒNICA DE LA JORNADA

LA REPÚBLICA DEL BENESTAR

Dissabte, 10 de juny de 2017

Índex de continguts

els pilars de la república.....	1
una república que situï la qualitat de vida al centre de les polítiques públiques.....	2
les bases per a les polítiques socials de la república.....	5
cloenda.....	9

En **Joan Cuevas**, president de la sectorial de Benestar Social, fa la presentació de la jornada “La República del benestar”, en el marc de la campanya “La República que farem”.

Tot seguit, en fa la presentació l'**Alba Vergés**, secretària nacional de Salut i Benestar i diputada de Junts pel Sí. Ella comença amb una interpel·lació: *1 d'octubre, voleu que Catalunya sigui un estat independent en forma de república?* L'u d'octubre tenim una cita molt important. Però més important és **omplir de contingut el Sí**. Una República que s'ha de fer entre totes i tots i per a tothom.

ELS PILARS DE LA REPÚBLICA

En Joan Cuevas torna a prendre la paraula per presentar els pilars de la República en aquest àmbit:
UNA REPÚBLICA DE BENESTAR QUE REDISTRIBUEIXI LA RIQUESA

La República Catalana ha de nàixer amb el propòsit d'esdevenir una societat cohesionada garantint els mateixos drets i oportunitats a tota la ciutadania. Una República que redistribueixi la riquesa per donar una vida digna a tothom i lluiti contra les desigualtats ajudant els que més ho necessiten i eradicant la pobresa. Una República Catalana del benestar que esdevingui un dels països més avançats d'Europa en la garantia de drets socials i la igualtat d'oportunitats.

1. Els valors republicans com a pilar de la nostra societat

En l'actualitat, la nostra societat, com moltes de les societats occidentals, és molt diversa i amb valors personals diferenciats. Catalunya, al llarg de la història, ha estat la suma de cultures diverses, que ha donat una societat una societat tolerant, dinàmica i amb un gran moviment associatiu. Dintre del respecte als valors personals, la nostra societat democràtica ha d'avançar cap a l'objectiu de la construcció d'una ciutadania crítica, compromesa i amb vocació transformadora. Hem de ser conscients que en tots els àmbits de la nostra vida i de la nostra societat són presents els valors. Aquest fet comporta la seva transcendència. La creació d'una nova societat amb valors cívics consolidats ha de ser la garantia del creixement de la societat catalana, tant pel que fa al ciutadà com a la societat. Hem de promoure que els ciutadans de la República Catalana puguin ser socialment actius i compromesos.

2. Una societat cohesionada que lluiti contra les desigualtats i redistribueixi la riquesa

La societat catalana s'ha de caracteritzar per la igualtat d'oportunitats, en què tots els ciutadans tinguin la possibilitat de portar una vida digna i amb capacitat de participació social. El nou país s'ha de sustentar sobre una societat diversa, plural, heterogènia i al mateix temps cohesionada, i ningú n'ha de quedar exclòs per raons econòmiques, socials, d'origen... En els darrers anys, la crisi econòmica ha accelerat el procés de desigualtats socials, pel qual les persones riques cada cop ho són més i les persones més vulnerables cada vegada més estan en situació de pobresa o al llindar. Per tant, Catalunya s'ha de caracteritzar per combatre les bosses de pobresa que hi ha arreu del país, especialment en grans ciutats, i ha d'implementar mesures que evitin que els col·lectius que estan en risc d'exclusió social caguin en la pobresa estructural. Així doncs, l'acció política ha de concebre la pobresa des d'un punt de vista transversal, de manera holística, i ha de garantir els drets fonamentals i el dret a la participació en la societat en igualtat d'oportunitats, que es concreten, entre d'altres, en l'accés als serveis socials bàsics.

3. Viure la vellesa i les discapacitats amb autonomia personal, independència i dignitat

La gent gran i les persones amb diversitat funcional són pilars fonamentals en la nostra societat. No sols per la seva aportació en experiència i memòria històrica o perquè contribueixen a crear i enfortir les xarxes familiars i veïnals, sinó fonamentalment perquè és la diversitat el que permet construir un país sensible i accessible per a tothom. El nou país ha de ser garant que les persones grans i amb discapacitat visquin amb autonomia personal i dignitat. No és de rebut que una part de la ciutadania malvisqui amb pensions que no garanteixen arribar a final de mes, visqui en solitud i esperi ajudes i serveis que arriben tard o quan arriben no són els adequats perquè la situació s'ha agreujat. En definitiva, un nou país ha de saber reconèixer el potencial de les persones amb diversitat funcional i el valor de la gent gran perquè puguin viure els darrers anys de la seva vida amb la màxima autonomia personal, estima i dignitat possible.

4. Igualtat d'oportunitats per a tots els infants i adolescents

Segons l'indicador AROPE, un 30,5 % de menors de 16 anys viuen en situació de pobresa i exclusió social a Catalunya, xifra superior a la mitjana de la UE. La República Catalana del benestar ha de garantir que tots els nens i nenes i adolescents, amb independència d'on visquin, tinguin les mateixes oportunitats en l'educació, en la salut i en el respecte dels seus drets més bàsics. També ha de garantir el dret a viure en família. Ha de ser un país que no permeti la malnutrició infantil i que combati decididament el maltractament envers infants i adolescents. Un país amb una educació inclusiva i amb un mapa de recursos, serveis i programes que ajudin al coneixement dels seus drets i deures, que potenciïn les capacitats que tenen i que els estimulin l'autonomia. Finalment, ha de ser un país que aculli una societat en què infants i adolescents puguin ser protagonistes de les seves vides i participar en aquesta societat. Actualment, Catalunya inverteix un 1 % del PIB en polítiques d'infància. Professionals, gent de l'acadèmia i entitats coincideixen en la necessitat d'augmentar aquesta inversió com a única recepta per reduir les desigualtats i la conveniència de situar-la en la mitjana europea, que l'any 2009 va ser del 2,27 % del PIB.

5. Reforma horària per a la millora del benestar

Tots vivim 24 hores però no tots ho fem en les mateixes condicions. En aquest sentit, apostem decididament per considerar el temps com a font de riquesa i impulsar una política pública que en permeti la redistribució de l'ús. Cal treballar per consolidar el temps com a variable rellevant en la recerca de l'equitat i el benestar. La reforma horària és una qüestió vinculada principalment a la salut pública i és aquest el principal motiu pel qual n'urgeix l'impuls. Ens calen un horaris més humans i més cívics en el marc de l'impuls de la Catalunya que ve.

UNA REPÚBLICA QUE SITUÏ LA QUALITAT DE VIDA AL CENTRE DE LES POLÍTIQUES PÚBLIQUES

A continuació té lloc el diàleg “Una República que situï la qualitat de vida al centre de les polítiques públiques, entre la **Cristina Sánchez**, doctora en Sociologia i professora titular de sociologia de la Universitat de Girona, i la **Dolors Bassa**, consellera de Treball, Acció Social i Famílies de la Generalitat de Catalunya.

Comença el diàleg la **Cristina Sánchez** dient **és un regal poder participar del procés constituent de la República Catalana** per l'oportunitat de repensar de bell nou la societat. Fins ara, en l'autonomia, anàvem amb el pilot automàtic, teníem un sistema i l'anàvem perpetuant. El que ara estem intentant fer és, **canviar les coses tal com són**, des d'aquesta perspectiva és molt important el que fem des de les polítiques públiques. En aquest marc, planteja un seguit de qüestions. **Primera, l'enfocament**, cal saber què es vol fer i a on es vol arribar. Per aconseguir la qualitat de vida i el benestar, **el focus s'ha de posar en la disminució de les desigualtats d'oportunitats**. En les societats de benestar després de la II Guerra Mundial, el pacte social era lluitar contra les desigualtats de classe i eradicar la perpetuïtat de privilegis. Això s'ha anat perdent pel camí, s'ha anat parlant de pobresa, de col·lectius vulnerables... com a col·lectius que van quedant despenjats del sistema. No tenim criatures pobres, sinó famílies en un sistema que no els permet subsistir. El sistema es basa que t'espavilis en el mercat, si te'n surts en el mercat tot va bé, sinó esdevé un problema. Les llars on manca un sou o famílies monoparentals el risc de pobresa es multiplica exponencialment. El sistema de benestar no està funcionant, el que està funcionant és el mercat. Els ajuts socials són profitosos, però no hem de perdre aquesta visió d'estructura de conjunt, del sistema. **Quan es parla de desigualtats socials s'ha de tenir el mapa clar de les classes socials**, del qual no tenim dades actualitzades. Hem de conèixer els grups socials i els seu nivell de vida, aquell benestar que no poden abastar. Necessitem l'estructura social amb les seves variables: gènere, generacions... Sempre hi ha canvis socials dels que s'han de conèixer les tendències. **Segona, prejudicis i prenocions**. Tot el que s'ha de fer no es pot fer com s'ha fet fins ara, podem tenir la millor de les polítiques públiques però no l'aplicarem bé si no tenim en compte els nostres prejudicis i prenocions. Per exemple, una dona d'origen pakistanès en situació de dependència sexual i mancada de drets que se li recrimina haver tingut tants fills, quan no ha tingut més remei que tenir-los. Hi ha un judici moral que no s'hauria de produir, hem d'evitar els prejudicis i prenocions. L'administració pública s'hauria de centrar en quines oportunitats se li poden oferir. Tots som som sexistes, classistes i racistes inconscientment. Ens hem de poder mirar a nosaltres mateixos i treballar en no pre-jutjar ni posar etiquetes. **Tercera, quins han de ser els pilars estructurals**. La idea bàsica és la qualitat de vida. La qualitat de vida és una qüestió relativa, no es pot definir apriorísticament a no ser que sigui a partir d'un esquema de valors determinats, que cal parlar-los i consensuar-los. Una vegada tenim clar això, quan parlem de qualitat de vida i de benestar, el que sí que tenim molt clar són la desigualtat i la pobresa, malgrat que també son relatives. Hi ha dos aspectes clau, d'una banda treballar els aspectes estructurals i de l'altra atendre l'emergència, el dia a dia. Si no aconseguim fer les mesures estructurals, l'emergència sempre prevaldrà més com a mesura de canvi o transformació de la societat. Cal trobar un punt d'equilibri entre ambdues. En aquest marc, **són bàsiques com a estructures socials la reforma horària, l'educació i la corresponsabilitat social**. Primer, la reforma horària, com a organització social del temps, que és universal per a totes les societats. Hem de poder conciliar, **cal una organització social basada en la vida i en la possibilitat de viure**, ja que això té uns efectes molt negatius en aspectes econòmics, desenvolupament, desigualtat, pobresa... Segona, l'educació, és el més rellevant. El sistema educatiu és una política bàsica d'acció social que s'ha de canviar de dalt a baix. Des d'aquesta perspectiva, hem de poder dir per què volem **l'educació, per assegurar el dret a la igualtat d'oportunitats de tots els individus**, ja sigui per raó de gènere, d'origen, classe social...

Aixo que és una obvietat és l'únic que ha caigut del sistema. No ens podem permetre un sistema educatiu sexista, per que llavors els esforços en polítiques públiques que s'han de dedicar són ingents i poc efectius. Cal rectificar-ho. Necessitem criatures que a mesura que es vagin fent grans sàpiguen defensar els seus drets i distingeixin la discriminació. La tercera, corresponsabilitat social, en la que **tots ens hem de fer responsables de la cura**, tot allò que ens passa en l'àmbit privat, que és central per a que puguem fer el dia a dia. És imprescindible cuidar-nos de nosaltres mateixos. Això marca la nostra quotidianitat. Majoritàriament, les dones segueixen fent la feina de la cura, això ha de ser social. L'estructura social ha de permetre la conciliació de vida, l'harmonització entre els àmbits. I quart, el mercat de treball. El nostre benestar es defineix més pel que som en el mercat que no pas pel que fa l'Estat per nosaltres. **És imprescindible un mercat de treball amb un sou digne i bones condicions laborals**. Tot plegat, acaba determinant quins percentatges de desigualtat i pobresa, de qualitat de vida i de benestar. **En conclusió, qualitat de vida**. Tenim molts indicadors. Just abans de la crisi es parlava d'inclusió i igualtat enlloc de pobresa i desigualtat. Era una intenció d'amagar que la desigualtat s'havia incrementat durant el període de bonança. S'estava en una mena de bombolla, la crisi ens ha donat una bufetada als morros. La pobresa ens ha trucat a la porta. Tenim taxes de pobresa important. Quan es fan polítiques públiques transformadores s'ha d'avaluar per adonar-se a quins col·lectius afecta i si afecta d'una manera o d'una altra. **N'hi ha prou en reduir la pobresa o a més a més s'ha de reduir la desigualtat entre diferents col·lectius de pobres?** Això és transformar la societat. Els indicadors ens permeten precisar, per exemple si es reproduïx el patró patriarcal de gènere, que els homes se'n surten millor que les dones. És important sempre comparar amb altres països, com la taxa AROPE. Una cosa que ens ha mostrat la crisi és la diferència entre la pobresa tradicional i el nou tipus de pobresa, el risc de pobresa tenint treball. No tenim un mercat de treball que estigui responent. Quantes persones i llars han hagut de demanar ajudes per béns bàsics i les hi ha llars que no estant en risc de pobresa també ho han hagut de demanar. **No hi ha diferents tipus de pobresa, la pobresa sempre és la mateixa**, com a estructura de desigualtat. El que passa és que s'acaba expressant de maneres diferents segons les circumstàncies. La crisi ho ha trencat. Tenim un nou tipus de gent que no entrarien a la definició de renda garantida però que generaran necessitats a l'administració. Per això és molt important el mapa de classes social, de com vivim, de com és la nostra societat. I finalment, l'atur. El mercat defineix. Quants habitatges hi ha sense preceptors d'ingressos,? 176.200. Sabem en els propers 12 mesos que venen sabem quantes llars deixaran de tenir ingressos. La Renda Garantida és fonamental per a començar a construir oportunitats per a tothom, sobretot als més desafavorits.

Seguidament pren la paraula la consellera **Dolors Bassa**. Què fem i què s'ha de fer, **quins són els objectius per combatre la desigualtat sistèmica**. Tenim l'oportunitat d'un canvi transformador treballant amb Treball i Acció Social junts, que permet una visió més genèrica per avançar i fer un pacte social. En el camí cap a la República toca treballar el mentrestant. Una de les dificultats que hi ha hagut sempre és que no hem avaluat. No hem anat avaluant les polítiques públiques d'acció social. Cada vegada que apareix una emergència social, com la pobresa energètica, fem una prestació nova, però no pensem en l'acció comunitària conjunta a mig i llarg termini. Actualment, hi han 145 prestacions a Afers Socials, sense comptar la part de Treball. **La renda de garantia de ciutadania és una manera de fer un canvi de paradigma**. Els mateixos promotors de la ILP veien que quedaria aturada per que era difícil posar-se d'acord a tot l'arc parlamentari. Els promotors van estar d'acord que ho entomés el govern, s'ha negociat fortament. No és una renda determinada per una prestació, no és una renda bàsica per tothom, per que no és sostenible en l'actual circumstància per manca de recursos. Es va arribar a l'acord d'articular la llei. Presenta quatre principis importants. **Primer, el principi d'igualtat**, que eradica les discriminacions. **Segon, l'equitat**, és la redistribució dels recursos. **Tercer, empoderament i autonomia** per a totes les persones que hi estan. La PIRMI ajudava a persones excloses. La renda garantida no va adreçada

només a persones excloses sinó que té situacions de vulnerabilitat en un moment determinat. **Quart, solidaritat i complementaritat.** Com a administració pública tenim es té la responsabilitat d'atendre a tota la ciutadania amb una atenció individualitzada a persones que en un moment donat té més problemes. **La principal xarxa és familiar, per tant les polítiques s'han de fer per a les famílies**, de tot tipus de famílies com a unitat de convivència. Els infants no són pobres, són pobres per que viuen en famílies pobres. La perspectiva de gènere també s'ha inclòs a la renda garantida que ha previst la situació de famílies monoparentals i de violència de gènere. La renda garantida és un canvi de paradigma per a totes les persones que es trobin en un moment en una situació de dificultat, al marge de l'acció comunitària transversal que s'ha de continuar fent sabent quin és l'objectiu i que s'ha d'anar avaluant. Alhora no s'ha tret cap prestació per a casos de persones que no estiguin en el llindar que necessiten una prestació determinada. Com es finançarà la renda garantida. S'han tingut en compte tots els escenaris de cost econòmic per a que la renda garantida sigui sostenible. **La renda garantida és un dret subjectiu.** Per primera vegada s'aconsegueix un dret a les persones més enllà de les retallades que hi han hagut. Un dret subjectiu que no estarà condicionada a un pressupost determinat, per tant la tindrà tota persona que la necessiti en situació de vulnerabilitat. La pot rebre tothom de més de 23 anys, que faci 2 anys que viuen a Catalunya i amb residència efectiva. **La renda garantida té dues parts: un pla de corresponsabilitat i una prestació** segons l'índex de suficiència de Catalunya, en l'actualitat 664 euros, que és el llindar de suficiència. Aquest pla de corresponsabilitat es mesura quantitativament en 150 euros, va junt una cosa amb l'altra. La podrà rebre tota persona que no tingui patrimoni, a part de l'habitatge propi, i que no tingui rendes de treball, és a dir que no tingui cap ingrés a la família. Amb la implementació de la renda garantida no hi haurà cap família sense uns mínims. Tanmateix, es veure la dificultat d'incloure les persones amb rendes del treball per que econòmicament no és sostenible, però deixant-ho obert. Així doncs, la percep tota persona sens rendes de treball, les famílies monoparentals amb fills a càrrec i es deixa obert segons avaluació quins canvis d'hàbit en el treball. **El temps d'implementació és de quatre anys** a partir del setembre de 2017 fins el 2020, de manera que tant econòmicament com per l'avaluació sigui sostenible. Alhora, s'anirà compactant les actuals prestacions quan la renda garantida les cobreixi. **La visió és que tothom vol tenir una vida digna, ningú es vol quedar amb una renda garantida.** Les persones que s'hi acullin formaran part d'un pla d'inclusió social i seran avaluades cada any. Si ha sigut activa cercant feina o amb el pla d'inclusió, seguirà cobrant la renda garantida. Si no ha estat activa, se li traurà la part d'inclusió, els 150 euros, i se li oferiran feines adequades. El primer any es comença amb el 85% de l'índex de renda de suficiència, fins al 100%. La renda té compatibilitats, com la dependència, però d'altres prestacions seran computables. Per tant, no es computaran les prestacions de la llei de dependència ni les prestacions d'educació (transport escolar i beques menjador). **La renda garantida és transitòria per quan tens una dificultat**, motiu pel qual es sol·licitarà a les oficines de treball, però es tramitarà des del departament per creuar les dades de Treball i Acció Social. Quan sigui per una persona ocupable es farà un seguiment a través del SOC, si no és ocupable passarà a l'àrea de serveis socials per al pla d'inclusió. Cal destacar la creació de la comissió de seguiment. Tot plegat, amb la idea que s'acabi la renda garantida per que cap família no tingui cap desigualtat. **S'han d'assumir les emergències però també s'ha de transformar socialment, la renda garantida ens permet això.** Si al referèndum de l'1 d'octubre surt el Sí aquesta serà l'inici d'una bona política d'estat.

LES BASES PER A LES POLÍTIQUES SOCIALS DE LA REPÚBLICA

A continuació té lloc la taula rodona amb el títol “Les bases per a les polítiques socials de la República” amb les intervencions de **Lluís Flaquer**, catedràtic emèrit de Sociologia de la UAB i responsable del grup de recerca Infància, Famílies i Polítiques Socials Comparades (Iphigenia), **Jordi Gusi**, gerent de la Federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social i fundador de Tàndem Social, **Fabian Mohedano**, treballòleg i promotor de la Iniciàtica per la Reforma Horària, **Ester Sarquella**, educadora social i psicopedagoga, **Alba Vergés**, diputada de Junts Pel Sí i encarregada de moderar el debat, que planteja la primera de les qüestions: **quines són les necessitats de la ciutadania a la que hem de donar resposta?**

El primer en intervenir és en **Lluís Flaquer**, catedràtic de Sociologia, per tractar de la pobresa i la desigualtat. Entre els indicadors, es basa en **el coeficient de Gini, una manera de mesurar la distribució de la renda**, si és igualitària o desigualitària, que té en compte els ingressos de les famílies que han percebut al llarg de l'any. Quina és la situació de Catalunya? Ens estem acostant a la mitjana europea mentre que al conjunt d'Espanya hi ha una desigualtat molt més gran. Quins són els països europeus més igualitaris i quins els més desigualitaris? Entre les més igualitaris estan els països nòrdics, Eslovàquia, Eslovènia i República Txeca. Els més desigualitaris són els països bàltics (Estònia, Letònia i Lituània), Bulgària i Romania. Catalunya se situa entremig però més aprop de la igualtat que Espanya. **Pobresa i pobresa infantil**, els menors de 16 anys sota el llindar de la pobresa. La situació d'Espanya està més allunyada d'Europa, la catalana és només una mica millor que l'espanyola però no arriba a la mitjana europea. **Un altre indicador és contrastar la situació de Catalunya amb Dinamarca**. Dinamarca està molt per davant en despesa en el sistema de protecció social. Els danesos gasten 3.000 euros per càpita en el sistema sanitari, els catalans 1.400 euros. Els danesos gasten 21 vegades més en habitatge, a Catalunya només 15 euros per habitant. Etc. En la taxa d'abandonament prematur dels estudis, Catalunya i Espanya es troben en una taxa molt elevada. Durant la crisi va millorant però segueix lluny de la mitjana europea. Això indica que hi haurà gent més difícilment ocupable. Abans de la crisi era elevat per que molts se n'anaven a treballar a la construcció.

En segon lloc pren la paraula en **Jordi Gusi**, d'ECAS. En les seves classes a la universitat fa la pregunta de **si hi ha creixement econòmic, anem bé o no anem bé?** Segons els titulars dels diaris hi ha creixement econòmic, les coses van bé. Llavors tot seguit els presenta algunes dades: a Catalunya 4 de cada 10 joves menors de 25 anys es troba en situació d'atur, Espanya és el segon país europeu amb més pobresa infantil amb una taxa del 33,8%, el 2016 el 19,2 de la població catalana es troba en situació de risc de pobresa, la fortuna de 20 catalans triplica el pressupost en sanitat de la Generalitat i 1 de cada 4 persones patirà una patologia mental segons l'OMS. Anem bé o no anem bé? Que ens està passant? **El creixement econòmic no està arribant a la gent que més ho necessita**. El creixement econòmic no està ajudant a disminuir les desigualtats. Des d'un punt de vista d'atur se segueixen tenint xifres són molt elevades. Les persones amb atur de llarga durada li costa molt trobar feina. Els serveis socials estan molt allunyats del mercat laboral i el mercat laboral no està generant feina, costa molt reinserir. Això comporta problemes a persones amb problemes de salut mental. Ens trobem que la gent gran està mantenint a bona part de la família. La situació és molt feixuga. Hi ha molts tipus de pobresa, però en aquests moments hi ha taxes molt altes de pobresa infantil. Es pot parlar per col·lectius i segments. Dos missatges clars. Primer, s'està creixent però no s'està avançant en la disminució de la desigualtat, i segon, **cal abordar l'ocupació, l'habitatge i la comunitat**. Necessitem una feina, un llit i uns amics.

El tercer parlar és en **Fabian Mohedano**, de la Iniciativa per la Reforma Horària. Fins que no es demostri el contrari, **tothom vivim 24 hores, però no tots les vivim igual**. Hi ha gent que treballa i altres que no, entre els que treballen alguns tenen bon sou i altres no, els que tenen fills i els que no, etc. La vivència del dia és molt diferent. Hi ha persones que a la feina tenen un horari rígid i altres un horari flexible, amb el que tenen vivències diferents en relació al seu lloc de treball. **La qüestió de les desigualtats s'expressa claríssimament en l'horari**. L'estructura social del temps és l'edifici en el que s'organitza la nostra estructura social. Si hagués d'analitzar una societat extra-terrestre els hi demanaria l'horari de les 24h per veure que fan. Tenim un dèficit brutal de relacions familiars, que s'accentua en famílies de classe popular. Això té conseqüències, per exemple, en els hàbits de l'alimentació. Sobre el debat del menjador escolar, s'ha de mantenir però s'ha de valorar que sigui gratuït per tothom, depenent de cada circumstància, o en canvi s'ha de fer una franja horària saludable. Tenim les dones més estressades del planeta, treballen, fan la cura i, en el cas de les dones aquí presents, són activistes. **La triple jornada dificulta moltíssim**. Les xifres de participació social són baixes, a Alemanya 1 de cada 2 fa alguna cosa, aquí 2 de cada 10. El temps condicions, si treballes i tens horaris rígids es fa difícil la participació. Els adolescents catalans estant dormint 2 hores menys que la resta d'adolescents europeus, amb conseqüències en el seu rendiment i la seva salut. La primera causa de mortalitat laboral és el desplaçament a la feina, *in itinere*, per que tenim un transport públic deficitari, horaris rígids, horari partit...

La quarta intervenció és de l'**Ester Sarquella**, educadora social. **Orienta la xerrada en l'àmbit dels serveis socials**. A què hem de donar resposta? En molts moments, en el sistema de serveis socials, **s'ha comès l'error de dissenyar una resposta de manera parcialitzada per col·lectius i segments socials**, més condicionat per les pressions de col·lectius que no pas per la urgència. Ens trobem proveint serveis molt fraccionats i que la mobilitat entre serveis és complexa. **S'hauria de fer un pas endavant i pensar-nos a nosaltres mateixos de forma integral**. S'hauria de deixar de parlar de col·lectius i tractar la complexitat. La ciutadania necessita suport social que s'adapti de forma flexible i personalitzada que acompanyi el seu cicle vital. La ciutadania no té només necessitats de subsistència, hi ha necessitats de tot tipus, de suport social en relació amb l'entorn o de l'autonomia en l'exercici del propis projectes vitals.

Quin hauria de ser el marc de les polítiques de benestar i les estructures a desenvolupar?

En **Lluís Flaquer** reprèn el torn de paraula. Es centra en dos aspectes. **Primer, quin és el nivell de despesa social que volem tenir**. Per exemple, Dinamarca té una despesa social de 15.000 euros per habitant, un 33% del PIB. A Espanya, 5.600 euros per habitant, un 25% del PIB. Una gran diferència. Com es que Dinamarca ho poden fer? Dinamarca ho poden fer per que tenen un sistema productiu més eficient. No és el mateix que aquí. No solament el sistema productiu, també la reforma horària, reforma institucional, millor progressivitat fiscal, lluita contra l'evasió social, millor finançament dels partits polítics, concurs públic en funció del mèrit... **Segon, un estat del benestar inversor, més que no pas protector**. L'estratègia hauria de ser destinar els diners com a inversió. La filosofia hauria de ser invertir en infància, per exemple. Entre el contrast entre pre-distribució i redistribució, **l'èmfasi s'hauria de posar en la pre-distribució**. La redistribució hauria de ser com a emergència, la pre-distribució és inversió partint de l'origen a on és la desigualtat. Si es pot reduir la desigualtat en origen és molt millor. Cal insistir més en la pre-distribució. A Dinamarca la despesa de pensions és el triple i tenen una despesa 7,5 vegades més en família que nosaltres. En conclusió, cal destinar les despeses allà on realment són inversions, com les llars d'infants. Sense abandonament prematur moltes coses després no caldria redistribuir. Cal, doncs, **invertir en l'origen com a forma de pre-distribuir**.

En **Jordi Gusi** torna a prendre la paraula. A què ens referim quan parlem d'estructures? Ell imagina un futur **una estructura que faciliti la gestió administrativa del tercer sector**. Amb estructures pròpies ens permetrà més simplificació administrativa i eficiència. En termes d'ocupació, tres coses bàsiques per combatre l'atur de llarga durada. **Primer, grans programes capaços d'insertar col·lectius en risc**, alienant tots els actors del territori (tercer sector, sector financer, ens locals) i amb compenetració entre promoció econòmica i serveis socials en qualsevol territori. **Segon, crear empresa social**. Hi ha molta gent que no podrà trobar feina a l'empresa ordinària en la que s'haurà de crear empresa social que sigui l'eix vertebrador de l'economia. No té sentit una economia que no estigui centrada en la persona. Per tant, un servei ocupació alliberat capaç de generar grans programes i simplificat administrativament i ajudant a inserir els col·lectius socials a l'empresa ordinària i l'empresa social. **Tercer, hem d'avaluar millor per saber com estem transformant i canviant**. Hem de poder dir quin canvi estem fent. Els perfils estant canviant, hem d'innovar socialment. Hi haurà dues maneres d'innovar, o bé canviar les estructures de poder o crear un ecosistema per crear nous paradigmes. **I quart, un futur amb un tercer sector més fort**, amb economia social i cooperativisme, que sigui transparent, incident, amb independència econòmica, capaç de dir les coses i d'articular-se amb aliances amb petites i mitjanes entitats.

En **Fabian Mohedano** torna a prendre la paraula començant amb una sentència: es normal que hagi vist abans la llum la renda garantida que la reforma horària. Sempre s'ha incidit més en el salari que en el temps. Òbviament els que negocien les condicions laborals són, majoritàriament, homes de més 55 anys que prioritzen seguretat i salari. **La reforma horària esdevindrà tant important i transformadora com la renda garantida**. Davant de societats cada cop més complexes no es pot presentar una fórmula màgica amb un horari determinat. Volem tornar a ser Itàlia, França, Portugal o Grècia amb el seu horari. Ara som els que més tard anem al llarg del dia. **Segona, el temps com una mesura de llibertat**. Ara el temps ens atenalla i ens dificulta la vida. Donem-li la volta, en comptes que el temps ens dificulti l'organització quotidiana que ens resulti una mesura de llibertat. **Tercer, és més temps de lliure disposició**, especialment per les famílies desfavorides, per exemple, per poder formar-se. Per exemple, una caixa de super té difícil formar-se. En relació a les polítiques públiques, la reforma horària haurà d'arribar a tot arreu. Les polítiques de famílies, educatives i de treball hauran de tenir en compte la reforma horària.

Hi torna l'Ester Sarquella per dir que té més preguntes que respostes. Per a ella, **hi han 6 elements definitoris del sistema de serveis socials**. **Primer, hauria de ser basat en les persones**. Predomina una certa visió liberal de xecs-servei o transferència del risc a l'usuari per a que esculli el proveïdor. L'atenció centrada a la persona té riscos. O un servei basat en les preferències de les persones, quan els professionals escullen la solució més efectiva. Com lliguem la professionalització amb l'empoderament? Per tant, un sistema centrat en la persona però molt conscient dels riscos. **Segon, un sistema amb eines de gestió per orientar cap al valor**. Tenir una despesa igual o superior no és el mateix que obtenir bons resultats. EUA té pitjors resultats. S'ha de ser conscient en orientar a la qualitat de vida i planificar en aquesta direcció. **Tercer, basat en el professionalisme**, cal ser robust en l'exercici científic-tècnic professional, on es reconegui l'autoritat professional. **Quart, un sistema basat en la comunitat i el territori**. Cal una descentralització diferent. Cal un gran pacte d'organització territorial del sistema de serveis socials amb un departament molt apoderat amb un determinat model de provisió de serveis. **Cinquè, no podem permanentment qüestionar els serveis socials bàsics** com a porta d'entrada al sistema. **I sisè, ha de ser un sistema molt més integrat**, tenim un problema de falta de continuïtat en l'atenció, tant pel que fa a la xarxa pròpia com amb la provisió de serveis.

I llavors, quins són els primers canvis que hem de fer per començar?

En **Fabian Mohedano** apunta tres propostes. **Primer, desplegar l'acord laboral per la reforma horària** aprovat en el Consell de Relacions Laborals. Un acord entre patronal i sindicats per desplegar diferents propostes en l'àmbit del treball respecte els horaris. **Segon, pactes locals del temps en l'àmbit municipal**. Cal que els ajuntament ajudin a reconfigurar els horaris. **I tercer, un pacte nacional per la reforma horària**. Serà l'estructura política pública que marcarà totes les polítiques públiques que s'han de fer.

En **Lluís Flaquer** proposa mesures concretes. **Primer, fer un pla de xoc contra la pobresa infantil**. Abans de la crisi ja teníem taxes força elevades de pobresa infantil que amb la crisi s'han agreujat. S'ha de reduir, i si pot ser eliminar, la pobresa infantil. Segons Anderson, dedicant un 0,20% del PIB quedaria eliminada la pobresa infantil. Tony Blair va reduir notablement la pobresa infantil. **Segon, permisos parentals d'un any per a pares i mares**. Hi ha un bon permís de maternitat, el de paternitat va quedar aturat. Seria bo arribar fins a l'any el de maternitat, que ara és de 4 mesos i 15 dies, i la resta repartit entre mares i pares, paritari des d'un punt de vista de gènere. **Tercer, llars infants**. N'hi han però cal seguir avançant, que siguin pedagògicament de qualitat i accessibles per a tothom. **Quart, una agència de pagament de les pensions d'aliments**. En cas de separacions, les persones hi tenen dret però moltes no estant cobrant. El més preocupant és que no tenim dades.

En **Jordi Gusi** proposa a tall de resum. **Primer, un únic gran programa per reduir l'atur** per a col·lectius amb risc d'exclusió social. **Segon, un registre amb totes les empreses socials** (empreses d'inserció, centre especials de treball...) i oportunitats amb fons d'inversió social i ajudant a la internacionalització des d'ACC10. **Tercer, que les persones siguin útils a la societat**, més enllà de que puguin ser ocupables, que puguin estar ocupades i participar de la comunitat. Hi haurà gent que no trobarà feina però no vol dir que no puguin estar ocupades. **Quart, l'accés a l'habitatge**. Cal caminar junts per resoldre-ho. S'han fet moltes iniciatives però cal anar molt més enllà. La complementarietat de les ciutats i els governs són molt importants. Cinquè, una visió més global en que el tercer sector pugui teixir xarxes amb Europa. **I finalment, un futur amb tercer sector prestigiat**.

L'**Ester Sarquella** aprofita per dir el que no ha tingut temps d'exposar. **Primer, un sistema de serveis socials amb més capacitat de resposta**, que sigui més àgil, preventiu, proactiu, més integrat amb altres sistemes, flexible.... Inevitablement requereix valentia i assumpció de riscos en el que **hi ha algunes preguntes de difícil resposta**: 1) un carta de serveis socials més simple i adequada, 2) un rol d'autoritat territorial del departament molt més determinat i proper, 3) àrees de gestió de serveis socials d'unitats poblacionals superiors a les actuals, el que permetria descentralització operativa i provisió de serveis, 4) regular més adequadament tot allò que afecta al model de finançament, com el copagament, 5) models de provisió mixt públic-privat. Cal fer una reflexió en relació a qüestions com el copagament, la millora de la capacitat de compra de serveis, la millora de la professionalització. Hi ha marge per la millora a través de la innovació. Tot plegat, encaminat a millorar la qualitat del servei i la qualitat de vida de les persones.

CLOENDA

En **Francesc Iglésies**, secretari d'Acció Social i Famílies de la Generalitat, és la persona encarregada de fer la cloenda. Comença amb una cita de Carles Capdevila: *“allà on hi ha un treballador social, hi ha una mirada artesana de reparació”*. Segons ell, estem en un cruïlla cap a la **República del benestar on aspirem a consolidar quatre pilars: salut, educació, pensions i serveis socials**. Després de 10 anys comencem a adonar-nos dels defectes de **la llei de serveis socials que declarava la universalització dels serveis socials**, el repte és fer-ho realitat que requereix el seu desplegament. Hi ha hagut una crisi la qual ha capgirat els pilars del benestar i e concret els serveis socials, en que l'urgent ha prioritzat sobre l'important. **Cal reprendre el camí i superar la crisi d'identitat en el sector dels serveis socials**. En la cartera se serveis socials s'assumeix un excés de responsabilitat tenint en compte que en la llei qüestions com l'habitatge, la feina i l'educació no hi són. **Els serveis socials entès com un cotxe escombra que ho recollirà tot**. Si ens definim des de la residualització no anem bé. Con ens auto-afirmem? Cercant l'essència, la funció principal passa per l'autonomia de les persones, pel funcionament, per la interacció, pel vincle família-comunitat... Sobre aquest cor hem de bastir el conjunt del sistema. Des d'Acció Social s'han abordat moltes qüestions per millorar la llei de serveis socials: la intervenció socio-educativa de la infància i l'adolescència, servei preventiu d'orientació a famílies, renda garantida de ciutadania... Relligant les qüestions, **s'està posant l'èmfasi en la prevenció**. En resum, exposa **les cinc grans línies d'acció social**: 1) **planificar i avaluar**, que refereix una gran inersió en sistemes d'informació, 2) **un sistema de servei primari resolutiu** que superi la separació entre serveis bàsics i especialitzats, més preventiu i sense necessitat de tanta derivació 3) **interacció horitzontal del sistema**, per treballar amb polítiques transversals (salut, educació...), 4) **redefinició de la prestació de la carta de serveis socials**. I 5) posar en valor la família, entenent la família com a unitat de convivència, que és una unitat d'intervenció en si mateixa en la cura. Ho il·lustra amb un refrany: *“val més un veí a la porta que un cosí a Mallorca”*. Una vinculació de cura primària amb dimensió comunitària. Cal generar un ecosistema en que els serveis socials sapiguem dinamitzar la cooperació pública privada amb el tercer sector. I una darrera reflexió. L'estat del benestar va ser una aliança que va néixer del pacte entre la social-democràcia i la democràcia-cristiana. La República amb quina base social se sostindrà? En el marc europeu, on és la social-democràcia? A Catalunya, qui pot fer **el paper relligador de l'aliança social és Esquerra Republicana**.

Francesc Sànchez

Tècnic de polítiques sectorials
acciopolitica@esquerra.cat